

Arbh. Brussel (11^e k.), 7 december 2015 (A.R.:2015/AB/526)

Zet.: Lenaerts L.

Verzoekers: 1) Me Ad1, advocaat;
2) Me Ad2, advocaat;
3) Me Ad3, advocaat,
in hun hoedanigheid van curator van het faillissement van de h. X.,
appellanten, vertegenwoordigd door Me Ad4, advocaat;

Schuldenaar: 1) De h. X.;

Schuldeisers: 1) A., Belgische staat, F.O.D. Financiën, Administratie der B.T.W.;
2) S.L., sociaal verzekeringsfonds;
+ 14 schuldeisers;

Schuldbemiddelaar: Me Md., advocaat)

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel het hiernavolgend arrest uit:

Gelet op de stukken van rechtspleging, inzonderheid:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken op 6 mei 2015 door de arbeidsrechtbank Leuven, 6de kamer (A.R. 13/408/B),
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 4 juni 2015,
- de conclusies voor de schuldbemiddelaar, ontvangen ter griffie van dit hof op 3 september 2015,
- de voorgelegde stukken.

De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet tijdens de openbare terechtzitting van 16 november 2015, waarna de debatten werden gesloten, de zaak in beraad werd genomen en voor uitspraak werd gesteld op 4 januari 2016, doch vervroegd uitgesproken op heden.

1. Feiten en rechtspleging

Bij beschikking van de arbeidsrechtbank te Leuven d.d. 12 september 2013 werd de h. X. toegelaten tot de collectieve schuldenregeling en werd Me Md., advocaat, aangesteld als schuldbemiddelaar.

Op 14 oktober 2014 deed sociaal verzekeringsfonds S.L. aangifte van schuldvordering wegens niet betaalde sociale bijdragen voor de kwartalen 2011/4 tot 2013/3 (bevoorrechte schuldvordering) van 7.024,76 € en wegens aanmaning, herinnering en dwangbevel (niet bevoorrecht) van 339,59 €, samen de som van 7.364,35 €.

Op 21 oktober 2014 deed A. aangifte van een bevoorrechte schuldvordering van 4.263,48 €.

Op 25 februari 2014 werd de minnelijke aanzuiveringsregeling gehomologeerd door de arbeidsrechtbank te Leuven. Er was een globale schuldenlast van 19.035,02 €, waarvan 15.338,95 € in hoofdsom. Gedurende 84 maanden zou er trapsgewijze een bedrag worden ingehouden op de inkomsten van de h. X.

Bij vonnis van de rechtbank van koophandel te Leuven van 27 februari 2014 werd S., waarvan de h. X. aanvankelijk medevennoot en zaakvoerder was, failliet verklaard. Appellanten werden aangesteld als curatoren.

Wegens nieuw opgedoken schuldeisers werd: de minnelijke fase van de collectieve schuldenregeling heropend bij beschikking van 26 maart 2014.

Bij brief van 24 december 2014 deed Me Ad1 als medecurator van S. een aangifte van schuldvordering van 11.122,54 EUR; hierin waren de schuldvorderingen van S.L. en A. opgenomen tot 4 februari 2013.

De h. X. baatte immers als vennoot van S. het gelijknamig café (...) uit, maar had die activiteiten stopgezet op 1 november 2012; op 10 november 2012 droeg hij zijn aandelen over; zijn inschrijving als zelfstandige werd geschrapt op 31 december 2012; zijn ontslag als zaakvoerder werd pas gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 4 februari 2013, datum van tegenstelbaarheid aan derden.

Op 19 januari 2015 maakte de schuldbemiddelaar aan de curator haar bezwaar over om diens schuldvordering op te nemen wat betreft de dubbele aangifte voor S.L. en A. De curator antwoordde op 20 januari 2015 dat hij optrad voor de collectiviteit van alle schuldeisers en dat hij bijgevolg voorrang had op individuele vorderingen.

Bij brief van 31 januari 2015 legde de schuldbemiddelaar bij toepassing van art. 1675/14, §2, Ger. W. de betwisting voor aan de arbeidsrechtbank te Leuven; de schuldbemiddelaar wilde vermijden dat S.L. en A. van twee kanten trachtten hun vordering te recupereren.

De curator liet bij brief van 1 april 2015 aan de arbeidsrechtbank weten dat dit verzoek de vraag inhield of de integrale schuldvordering van de curatele diende te worden aanvaard in de rangregeling van de schuldbemiddeling dan wel of voorafgaand hieraan de schuldvorderingen zoals ingediend door S.L. en A. dienden te worden geschrapt; hij gedroeg zich dienaangaande naar de wijsheid, maar hij suggereerde wel dat, gelet op het feit dat in ieder geval een rangregeling diende te worden opgesteld door de curatele, het hem aangewezen leek alsnog de aangifte van de curatele integraal toe te kennen.

Bij vonnis van 6 mei 2015 zegde de arbeidsrechtbank te Leuven voor recht dat de schuldvordering van de curator niet kan worden aanvaard in de collectieve schuldenregeling zodat de schuldbemiddelaar geen rekening diende te houden met deze aangifte. De arbeidsrechtbank wees op de hoofdelijke gehoudenheid van de vennoten in S. voor de schulden van de vennootschap, maar deze gehoudenheid geldt enkel ten aanzien van de schuldeisers, maar niet ten aanzien van S. en bij uitbreiding de curator.

Bij verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van het arbeidshof te Brussel op 4 juni 2015, tekende de curatele hoger beroep aan en vroeg de aanvaarding van zijn schuldvordering in de rangregeling van de collectieve schuldenregeling.

II. Beoordeling

Het hoger beroep van Me Ad1, Me Ad2 en Me Ad3, handelend in hun hoedanigheid van curatoren van het faillissement van S. werd tijdig ingesteld en voldoet aan de ontvankelijkheidsvereisten, zodat het hoger beroep ontvankelijk kan worden verklaard.

Curator of schuldeisers?

De eerste rechter heeft een aantal beginselen correct toegelicht:

- De hoofdelijke gehoudenheid van de vennoten van S. tot de schulden van de vennootschap geldt inderdaad enkel ten aanzien van derden-schuldeisers; aan hen hoort het wettelijk vorderingsrecht t.o.v. de vennoten.
- De vennootschap zelf is geen derde, zodat S. zelf geen recht heeft om zich op deze hoofdelijke aansprakelijkheid te beroepen.

Traditioneel werd uit deze beginselen afgeleid dat de curator zich niet kon richten tot de solvente vennoot; de rechtspraak die de eerste rechter aanhaalt, is daarvan een illustratie en legt deze traditionele visie verder uit.

Het Hof van Cassatie heeft deze lering doorbroken in zijn arrest van 19 december 2008 (www.cass.be met concl. A. Van Ingelgem; Pas. 2008, 3035; RABG 2009, 529; RCJB 2013, afl. 3, 399, noot D. Van Gerven; Rev. Prat. soc. 2009, 491, concl. A. Van Ingelgem, noot V. Simonart; RW 2008-09, 1428 met noot J. Vananroye; TBH 2009, 938 met noot M. Coipel; TRV 2009, 456, noot De Wulf).

In antwoord op het tweede middel antwoordde het Hof:

“8. De algemene opdracht van de curator bestaat erin de activa van de gefailleerde te gelde te maken en het provenu te verdelen.

9. De noodzaak van een efficiënte afwikkeling van het faillissement en de gelijke behandeling van de schuldeisers, maken dat de curator gerechtigd is de vorderingsrechten uit te oefenen tegen een derde die heeft in te staan voor de schulden van de gefailleerde wanneer die gehoudenheid bestaat tegen alle schuldeisers, ook al behoren die vorderingsrechten niet aan de gefailleerde toe.

10. De appelrechters die oordelen dat de curator niet gerechtigd is de vordering in te stellen tot aanzuivering van het passief van de failliete vennootschap tegen de met de vennootschap hoofdelijk gehouden vennoten, verantwoordt hun beslissing niet naar recht » (eigen benadrukking).

Advocaat-generaal stipte in zijn conclusie bij dit arrest aan dat het Hof reeds eerder in die zin besliste in Cass. 29 oktober 2004 (RW 2007-08, 500 met noot; TRV 2005, 554, noot J. Vananroye). Dit arrest betrof de taak van de curator bij hoofdelijkheid in geval van extracontractuele aansprakelijkheid.

In een commentaar van annotator H. De Wulf, *"Het faillissement van de onbeperkt aansprakelijke vennoten van een VOF en bevoegdheid van de curator"*, TRV 2009, 459 wordt weliswaar scherpe kritiek gegeven op de volgens hem al te summiere motivering van het geciteerde cassatiearrest, maar niettemin wordt de oplossing in verband met de rol van de curator bijgetreden; ook dit hof sluit zich aan bij de leer van dit arrest; de kerngedachte is dat men de rol van de curator en op de noodzaak van een efficiënte afwikkeling.

De vraag blijft daarbij echter of de individuele schuldeisers dan nog een eigen vorderingsrecht kunnen behouden. Na een grondige analyse opteert H. De Wulf daarbij voor de exclusieve bevoegdheid van de curator omwille van het bestaan; van samenloop, nl. de noodzaak van de efficiënte afwikkeling van het faillissement en het waarborgen van de gelijkheid onder de schuldeisers (TRV 2009, 474 en volgende, vooral 479).

Andere rechtsleer is gereserveerder. Zo wijst D. Van Gerven erop dat de curator hier eerder in het enkele belang van de schuldeisers lijkt op te treden en dat de vordering buiten het vermogen van de gefailleerde vennootschap ligt, zodat men zou mogen besluiten dat de individuele schuldeisers ook zelf kunnen optreden. Hij hakt de knoop niet zelf door en verwijst de uitklaring door naar een volgend arrest... (D. Van Gerven, "*Vordering van de curator tegen de vennoten van een CVOA*" TRV 2013, 713-716);

Het arbeidshof sluit zich aan bij de analyse van H. De Wulf. Immers, ook al behoren de vorderingsrechten tegen de hoofdelijke vennoten niet aan de gefailleerde toe, toch heeft het Cassatiearrest van 19 december 2008 de taak van de curator, juist geënt op de noodzaak van een efficiënte afwikkeling, waarbij het de opdracht van de curator is om de activa van de gefailleerde te gelde te maken en het provenu te verdelen.

Hieruit vloeit voort dat de curator gerechtigd was om aangifte te doen bij de schuldbemiddelaar, maar ook dat die exclusieve bevoegdheid inhield dat de schuldeisers S.L. en A., hun vorderingsrecht verviel, zodat de curator terecht vroeg dat hun vorderingen zouden worden geschrapt. Deze keuze komt ook tegemoet aan de zorg van de schuldbemiddelaar dat alleszins deze schuldeisers niet van twee kanten hun vorderingen mochten trachten te recupereren.

Het hoger beroep is daardoor gegrond.

Om deze redenen,

Het Arbeidshof,

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken zoals tot op heden gewijzigd, inzonderheid op artikel 24,

Recht sprekend op tegenspraak ten aanzien van de curatele van S. en ten aanzien van de schuldbemiddelaar en bij verstek ten aanzien van de schuldenaar en de overige schuldeisers,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gegrond.

Hervormt het bestreden vonnis en opnieuw recht doende;

Zegt voor recht dat de integrale schuldvordering van de curatele dient te worden aanvaard in de collectieve schuldenregeling van de h. X. en dat de overeenstemmende eigen schuldvorderingen van S.L. en A. moeten worden geschrapt, daar ze dubbel gebruik uitmaken met deze ingediend door de curatele.